

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

FRANÇOIS-HENRI
DÉSÉRABLE

STĂPÂNUL ȘI
CUCERITORUL
MEU

Traducere din franceză și note de
MĂDĂLINA GHIU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Anca Dumitru
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Marilena Vasile
DTP: Iuliana Constantinescu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

FRANÇOIS-HENRI DÉSÉRABLE
MON MAÎTRE ET MON VAINQUEUR
Copyright @ Éditions Gallimard, Paris 2021
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2022, pentru prezenta versiune
în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DÉSÉRABLE, FRANÇOIS-HENRI
Stăpânul și cuceritorul meu / François-Henri Désérable;
trad. din franceză și note de Mădălina Ghiu. –
București: Humanitas Fiction, 2022
ISBN 978-606-097-091-0
I. Ghiu, Mădălina (trad.; note)
821.133.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 / 408 83 50, fax 021 / 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

Toate cele bune

E oare sensibil, sau e rău,
Sufletul tău?
Nu știu, dar mulțumesc pentru-a
naturii trudă
Că din sufletul tău a făcut stăpânul
și cuceritorul meu.¹

PAUL VERLAINE

Am vrut să desenez conștiința de a
fi și curgerea timpului.

HENRI MICHAUX

1. A doua strofă din poemul „*Es-tu brune ou blonde?*“ („Ești brună, sau blondă?“), din culegerea *Chansons pour Elle (Cântece pentru ea, 1891)*. Primul vers este omis de autor: „*Es-tu douce ou dure?*“ („Ești blândă, sau ești crudă?“).

I

Știam că povestea asta mersese prea departe atunci când am intrat într-un magazin de arme de foc. Asta îmi va spune Vasco mai târziu, mult mai târziu, într-o zi în care stăteam, el și cu mine, pe terasa unei cafenele. În ziua aceea, adică în ziua în care a intrat în acel magazin, Vasco promise amenințări atât de grave, încât a simțit nevoia să-și ia o armă de foc.

Era în octombrie, într-o vineri, puțin înainte de prânz, lângă Gara de Nord. În vitrină, pe lângă carabine și revolvere, Colt, Browning, Beretta, Luger – nume care îi erau familiare, dar despre care nu ar fi putut spune dacă se refereau la mărci sau la modele, dacă *beretta*, de exemplu, era un substantiv comun sau denumirea unei mărci, un substantiv propriu intrat în limbajul comun – se aflau arme albe, sticlete, săbii, cuțite, pumnale și chiar, mi-ar spune Vasco, o sabie pentru deschis șampanie.

Armurierul era în fundul magazinului, așezat pe un taburet în fața computerului, cu un sandvici în mână.

A ridicat capul:

— Cu ce vă pot ajuta?

— Aș vrea să mă înscriu într-un club de tir, mă puteți ajuta cu un sfat? a întrebat Vasco.

— Mda, a mormăit armurierul, dacă reveniți peste un an.

Și i-a explicat că nu era atât de ușor, că aici nu era ca în Statele Unite, unde ieși dintr-un magazin cu un pistol de 9 mm într-o pungă de hârtie, de parcă tocmai ai cumpărat o jumătate de duzină de *donuts*, nu, în Franța, este nevoie de autorizație, supusă unor condiții cumulative diverse – să fii major, să deții licența de la un club de tir, să nu ai antecedente penale, să nu fi fost internat fără consimțământ pentru tratament psihiatric etc. Iar apoi, trebuia să-ți trimiți cererea la prefectură, să atașezi o mulțime de documente, formulare, acte justificative, declarații, certificate, licențe, avize, carnet de sănătate, toate acestea puteau dura luni de zile, cel puțin un an, și în plus, l-a prevenit armurierul, nu este sigur că ți se va da această autorizație:

— Știți, de când cu atentatele...

— Dar, dacă sunt amenințat, a obiectat Vasco. Dacă trebuie să mă apăr, cum fac?

— Cel mai bun, a sugerat armurierul, este un baston telescopic. Acesta de exemplu.

Și a scos din vitrină un baston negru, de oțel nichelat, cu un mâner de cauciuc crestat antiderapant.

— *Regele bastoanelor la doar 59 de euro 90.* Priviți, i-a spus lui Vasco.

Pliat, bastonul măsura 21 de centimetri, întins, ajungea la 53, perfect pentru a ține un atacator la distanță.

„Tot e ceva“, și-a zis Vasco, și a plecat cu bastonul lui telescopic într-o husă de nailon. Și, timp de aproape o lună, nu mai ieșea din casă decât cu bastonul, tot cu inima strânsă, așteptând din clipă în clipă să-i apară Edgar în față, cu o bâta de baseball, fiindcă, printre altele, asta scrisese în mail Edgar: „O să te fac zob cu bâta.“

„Bastonul meu, bastonașul meu“, se liniștea Vasco, mângâindu-l; era suficient să-l ții de mâner, apoi să execuți, cu o mișcare iute din încheietură, un gest de balansare înapoi și înainte și hop, se deplia imediat. Devenea apoi o armă formidabilă: „O lovitură în maxilar“, precizase armurierul, iar atacatorul era nevoit să bea doar supă timp de șase luni. Asta îi trecea lui Vasco prin cap atunci când se gândea la Edgar: „Hai, supă, dă în clocot, vino după mine și vei bea supă timp de șase luni.“

— Ah, a strigat judecătorul, acum înțeleg:

Nici Colt nici Luger
 Nici Beretta nici Browning
 Supă în bot Edgar¹

— Încă un haiku, am spus. Nu trebuie decât să numărați silabele: cinci, șapte, cinci. Șaptesprezece în total.

— Șaptesprezece silabe, ați spus? a întrebat judecătorul, care recita haikuul cu voce joasă, numărând pe degete:

Nici/Colt/Nici/Lu/ger(5)
 Nici/Be/ret/ta/nici/Brow/ning(7)
 Su/pă/în/bot/Ed/gar (6)

1. Toate poemele autorului se regăsesc în original, în Anexă p. 223. (N. red.)

— Ultimul vers, a spus judecătorul, are șase silabe, nu cinci.

— Cinci. Din cauza eliziunii: vocala de la sfârșitul cuvântului se pierde în favoarea celei cu care începe următorul cuvânt. De exemplu, *Judele-i un om bun* nu este doar o afirmație flatantă, ci, în plus, și un hexasilab: *este* devine *-i* în favoarea lui *e* de la *judele*: *Ju/de/le-i/un/om/bun* = șase silabe. La fel se întâmplă cu *Su/pă-n/bot/Ed/gar*: *î*-ul de la *în* se estompează în favoarea *ă*-ului de la *supă*, versul numără cinci silabe, și terțetul, șaptesprezece. Dar, până la urmă, nu sunt aici pentru un curs de versificație...

— Mă rog, a spus judecătorul. Apoi: Vuibert, aduceți-mi proba sigilată numărul unu.

Și așteptând ca grefierul să-i aducă proba numărul unu, judecătorul și-a aprins o țigară. M-a întrebat dacă vreau una, dar nu fumam, nu am fumat cu adevărat în viața mea, așa că judecătorul a fumat singur, în tăcere, la fereastra întredeschisă, privind departe spre fântâna Saint-Michel, cu părul zbârlit de vânt; cu cravata într-o parte, ziceai că este un poet, și poate că asta era cu adevărat vocația lui: să fie poet. Poate că se trezise întâmplător pe băncile Facultății de Drept, întâmplător, la Școala Națională de Magistratură, tot așa, întâmplător, la Palatul de Justiție din Paris, să conducă anchete, să purice dosare, să

audieze martori, când în adâncul sufletului său nu aspira decât să fie poet, sau, și mai simplu, să facă pe poetul, să pozeze, adică să privească apusul soarelui pe Sena în timp ce declamă sonete, cu cravata strâmbă.

Iată ce îmi trecea prin minte, în timp ce el se gândea la *fluviile nepăsătoare*, la *Prințul Aquitaniei cu turnul prăvălit*, la *carnea care e tristă, vai*, la *suspinele lungi ale viorilor toamnei*¹ sau, mai prozaic, la copiii lui, pe care mai târziu va trebui să-i ia de la școală, la soția lui, care îi ceruse să meargă la curățătorie, să-i ridice fusta neagră de piele, la care asorta uneori, pe dedesubt, ciorapi de plasă și jartiere de dantelă, sau poate că nu se gândea la nimic. Și-a stins țigara pe pervazul ferestrei; ușa s-a deschis; grefierul era acolo.

— Îl recunoașteți? a întrebat judecătorul.

— Negreșit, am spus, este grefierul.

Grefierul a zâmbit, nu și judecătorul.

Nu și judecătorul, care a spus, arătând proba numărul unu, pe care i-o înmânase grefierul:

— Pe asta, pe asta îl recunoașteți?

Cum să nu îl recunosc? L-am privit ceasuri întregi, i-am mângâiat țeava și patul, l-am ținut în mână cu infinită precauție. Ba chiar îl ținisem

1. Aluzii la celebrele poeme „Corabia beată” de Arthur Rimbaud, „*El Desdichado*” de Gérard de Nerval, „Briza marină” de Stéphane Mallarmé, „Cântec de toamnă” de Paul Verlaine.

pe Vasco, apăsasem în glumă pe trăgaci și auzisem zgomotul pe care îl scoate când tragi fără muniție, iar cocoșul lovește încercătorul. L-aș fi putut recunoaște dintr-o mie.

— Așadar, îl recunoașteți? a insistat judecătorul.

Și m-aș fi putut preface că nu, că nu am văzut niciodată acest Lefauchaux cu șase focuri, de calibru 7 mm, „scuze, nu l-am văzut în viața mea“, aș fi putut răspunde, dar mi-am amintit că mai devreme jurasem că voi spune adevărul, și numai adevărul, chiar ridicasem mâna dreaptă; mi-am adus aminte că eram în fața judecătorului, în biroul judecătorului, iar judecătorul nu părea deloc să glumească.

— Stați o clipă, arătați-mi.

Și, din nou, am avut ocazia să mă uit la el de foarte aproape, la acest revolver, și din nou am văzut, chiar și prin plasticul transparent, marca ELG și steaua, inițialele JS înscrise pe față, înaintea încercătorului și, bineînțeles, numărul de serie, faimosul 14096¹, care a scos din minți în așa hal istoria literaturii.

Am admis că da, îl recunoscusem.

— Bine, a spus mulțumit judecătorul. Să continuăm să facem legătura între acest caiet și acest revolver.

1. Este seria revolverului cu care, pe 10 iulie 1873, la Bruxelles, Verlaine a tras asupra lui Rimbaud, rănindu-l.

Caietul a fost primul lucru pe care mi l-a arătat judecătorul când am intrat mai devreme în biroul lui. Un caiet Clairefontaine cu pătrate mari, format 21 x 29,7. Nouăzeci și șase de pagini, din care nu rămăsese decât puțin peste jumătate – restul sfârșiseră în gunoiul meu. Sub coperta flexibilă și transparentă, se putea citi cu marker negru:

STĂPÂNUL ȘI CUCERITORUL MEU

Pe paginile următoare, se aflau poeme. Asta s-a găsit asupra lui Vasco: revolverul, un caiet mângălit cu vreo douăzeci de poeme și, mai târziu, după expertiza balistică, urme de praf de pușcă pe mâini. „Iată ce a rămas“, m-am gândit, „din povestea lui de dragoste“.

— Ce situație, am spus.

Și dacă judecătorul mă convocase, era fiindcă avea motive întemeiate să creadă că îl puteam ajuta să clarifice lucrurile. O adevărată bătaie de cap, mi-a mărturisit: nu tu martori, sau, mai degrabă, s-a corectat el, două sute cincizeci de martori, dintre care nici unul nu era de încredere, pentru că toți, cunoscând victima mai mult sau mai puțin, îi luaseră partea, toți învinovățindu-l pe inculpat, care nu avea decât un singur nume pe buze: Tina. Vasco repeta întruna Tina, Tina, Tina, de parcă dacă îi psalmodia numele ar fi